

KOSMORAMAS *blå* BOG

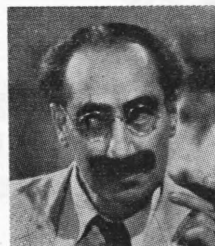
KANE, WILL, amer. sherif, f. omk. 1830, tjenstgørende i præriestaden Hadleyville indtil 1870, det år, da han opgiver sit embede efter sit giftermål med den blonde Amy K. I K.s stilling som lovens håndhæver og beskytter i et lille sårbart pionersamfund stilles der de største krav både til hans moralske (og juridiske) dømmekraft og til hans fysiske mod og handlekraft. W. K. opfylder til fulde disse krav, dog mere pr. instinkt og erfaring end pr. refleksion. I virkeligheden er han en ganske „ufilosofisk“ mennesketype, en nybygger blandt nybyggere, for hvem ret og rimelighed er enkle ukomplicerede størrelser, hvis indhold han og alle andre retskafne mennesker er enige om, og som man *må* holde i kurs, da de er selve fundamentet for det sociale sammenhold.

Det er derfor en simpel og ganske uheroisk pligtgørelse, når W. K. omk. 1865 tager kampen op med banditten Frank Millers terrorister og bringer hele banden bag lås og slå, og det er på samme moralske grundlag, han fem år efter, i 1870, beslutter sig til at udsætte sin og Amys afrejs fra Hadleyville for endnu en gang at tage kampen op mod Miller-banden. Ganske vist har situationen nu

fået et nyt eftertryk i forhold til for fem år siden, eftersom det nu er ham, W. K. personlig, det hævn-tørstige røvergæng er ude efter. Det ville kun være naturligt og rimeligt, om sheriffen fulgte sine bysbørns råd og sin kones krav og valgte flugten ud af den forestående helt ulige kamp. Men han bliver – og det til trods for at hans rundgang blandt den lille bys øvrige hankøn for at skaffe sig hjælpere viser sig at være forgæves. Hvorfor denne absurde halsstarrighed, som kun synes at kunne ende med døden? Selvfølgelig spiller den dumme mandfolkestolthed en vis rolle, men egenskaben er jo uden dyb og ægte menneskelig kvalitet og ville, hvis den var fremherskende i W. K., tyde på en psykisk uansvarlighed og umodenhed, som ikke stemmer med hans øvrige handlinger. Hvem ville vel kunne tage en voksen mand alvorligt, der spiller helt for sig selv alene? Det er andre og lodigere kræfter end det drengede heltemod, der ytrer sig gennem W. K., nemlig den indgroede indiskutable forpligtelse over for det bedste i det bestående sociale mønster og den umiddelbare tro på det lovstyrede menneskelige fællesskabs mulighed og nødvendighed. I sin desperate ensomhed er W. K. ikke blot et ansvarsbevidst individ, der handler moralsk, han er også bærer af et etisk princip med tunge politiske implikationer. Han er mindre reflekteret, men samtidig mere handlelydig end Gill Carter, men han er af samme slægt – et stykke western-myte der er gået idé i. (Gary Cooper i Fred Zinnemanns „Sheriffen“ 1952).

KORNBLOW, RONALD, f. omk. 1900, amerikansk talende hoteldirektør af usikker (kosmisk?) herkomst, fra 1946 direktør for det store „Hotel Casablanca“ i Casablanca. R. K. dumper ind i denne eksotiske kosmopolitiske topstilling ved et tilfælde (som et uvidende instrument i en dubiøs nazistisk smugleraffære), men han er ikke sen til at udnytte sin nye magtposition til en hensynsløs og suveræn udfoldelse af visse fundamentale karakteregenskaber, som går på tværs af for ikke at sige direkte imod hvad der i almindelighed betragtes som den menneskelige omgangs naturloven. Der er nu for det første hans ydre fremtoning. Hvordan anden topledere tør vel vise sig på alle tider og steder uden for maskerade-sæsonen med malet overskæg og kæmpecigar og bevæge sig i en konstant knæbøjet gangart, der antyder et slægtskab med og tilbagefald til en eller anden palæozoisk dyreart? Til R. K.s talent for den ydre uafhængighed svarer en indre frihed af på det nærmeste anarkistisk karakter. Friheden tager sig først og fremmest udtryk i en uforsømmet verbal og/eller motorisk aggressivitet over for omgivelserne i almindelighed. Med sin uhæmmede fabulerende associative fantasi fornærmer R. K. uden at blinke i ord og gerning ven og fjende, myndigheder og underordnede, kunder og forretningsforbindelser mellem hinanden, uden tanker for konsekvenserne, men samtidig med en forbløffende evne til gennem nye uventede associationer og tankeforbindelser at vikle sig ud af de kritiske situationer, hans frækhed skaber. Til dette alment revolutionære i R. K.s moralske konstitution svarer en pågænhed over for hun-kønnet så direkte, at den ifølge almindelige normer kun kan kaldes uartig for ikke at bruge ordet obscen. Ganske vist er hans kurtmageri ikke uden ridderlige detaljer og forsonende charme, men om hans egentlige hensigter med de skønne damer behøver man ikke at være i tvivl. Man mærke sig blot de lystne antydninger i hans ublufærdige blik. Men har R. K. således etableret sit eget lille universelle enerherredømme til fryd og gammen for sig selv på omgivelsernes bekostning, så er der dog eet element i dette autokratiske mønster, som han ikke behersker til fulde, nemlig sig selv. Da han som ovenfor nævnt på intet tidspunkt gør sig klart, hvad det, han gør og siger, kan føre med sig for ham selv og andre, er han i virkeligheden et alt for let offer for trække rænkespil som dem den dejlige forførende og beregnende tyske spion Beatrice bruger ham i. Uden at forstå de advarsler, der når til ham fra hans to i dette stykke uengagerede og derfor mere klartseende *hands*, den stumme harpesspillende Rusty og den italiensktalende klaverspiller Cobaccio, og blind og elleveild af

lidenskabelig forventning slæber han gladelig rundt med det halve inventar fra etage til etage i kæmpehotellet for at holde sig i nærheden af forventningernes søde genstand og dermed deres snarlige opfyldelse. At han slipper ud af denne som af andre kniber med livet i behold skyldes alene, at lykken er ham så langt bedre end forstanden. Men det hører med til R. K.s fulde psykiske portræt, at han er absolut utilnærmelig for erfaringens belæring. Han vil reagere på nøjagtigt samme charmerende hovedløse måde næste gang han lokkes af en sirenes sang og næste igen. Men R. K. vil være lykkelig ved det – ud over al forstand. Som vi. (*Groucho Marx i Archie Mayors „En nat i Casablanca“ 1946*).

KRAMPS, WILLIAM, eng. slagtermorder, f. omk. 1875, omk. 1900 bosat i London, hvor han møder sin skæbne i et tosset kriminaldrama med botanikeren Irwin Molyneux alias kriminalforfatterpseudonymet Felix Chapel og dennes hustru, Margaret Molyneux som hovedpersoner. Af psykiske anlæg er W. K. en lidenskabelig poetisk fantast, der handler efter sine stærke følelsers logik hellere end efter forstandens. Hans usædvanlige selvvalgte „håndtering“ er en direkte følge af dette grundtræk i hans karakter: Han holder så meget af dyr (og så lidt af mennesker) at han med den sande fanatikens stædighed og konsekvens har

sat sig for at rydde alle de professionelle dyremordere, slagterne, af vejen. Takket være denne i grunden ædle, men jo noget ulovlige praksis er han på konstant flugt for Scotland Yards usendinge, men han ved at tage sine forholdsregler mod denne infame trusel mod hans idealistiske virksomhed: Han medbringer sin cykel overalt – udendørs som indendørs, så at han altid er sikker på at kunne iværksætte en hurtig flugt. Der er naturligvis noget infantilt afstumpet ved W. K.s private legalisering af mordet som en rimelig menneskelig omgangsform. Den befordrer et almindeligt indtryk af en umodenhed af psykopatisk tilsnit, som yderligere bekræftes af den smægtende sværmeriskhed, som slagtermorderen lægger for dagen over for kvindeskønnet. Sværmeriet trives til daglig i ham som en luftig længsel efter at komme til at elske et fantasivæsen med det yndige navn Daisy, men det kan, når lejlighed byder sig (som ved mødet med den smukke modne Madame Molyneux) slå over i den fuldkomne betingelsesløse underkastelse. I denne situation viger W. K. naturligvis heller ikke tilbage for handlinger af den subtileste absurditet, som da han skaffer den tilbedte blomster ved at plukke dem enkeltvis og med vold fra nattevandrende gentlemens knaphuller. Det går udmærket. Han praktiserer sin raffineret-primitive livsanskuelse stædigt som et barn og med en paradoksal og depraveret blanding af kynisk råhed og etisk forfinelse, der får sin mest tilsidsede formulering i dette dybe spørgsmål rettet til et af hans ofre før aflivningen: „Hvor kan De vide, hvad der er værst, at myrde eller at blive myrdet?“ (*Jean-Louis Barrault i Carnés „Et tosset drama“*. 1937).

Fra Filmmuseets plakatsamling

En af de danske plakater for afdøde Benjamin Christensens „Hævnens Nat“ (1916).

Tilføjelser til Filmindex XXXIX:

Svend Aage Lorentz

- „Jeg en gård mig bygge vil“. 1955. I og manus.: Svend Aage Lorentz. Foto: Jens Juul Sørensen. Musik: Børge Roger-Henrichsen. Prod.: Minerva for F. D. B. og Andelsbanken. 45 min.
- „Når katastrofen rammer“. 1957. I og manus.: Svend Aage Lorentz. Foto: Frank Paulsen. Musik: Børge Roger-Henrichsen. Speaker: Poul Overgaard-Nielsen. Prod.: Svend Aage Lorentz for Dansk Røde Kors. 4 min.

Theodor Christensen

- „De 5 år“. 1955. I: Theodor Christensen, Søren Melson, Per Holst, Børge Høst, Sten Jørgensen, Helge Robbert. Tilrettelæggelse: Mogens Skot-Hansen. Foto: diverse. Musik: Sv. E. Tarp. Historisk medarb.: Dr. phil. Jørgen Hæstrup. Speakere: Mogens Wieth, Gunnar Hansen og Bendix Madsen. Prod.: Dansk Film Co. Prem.: 4.4. 1955 i Palladium.
- „Træk vejret“. 1958. Filmen er produceret af Laterna Film for D. K.

Søren Melson

- „De 5 år“. (Perioden 1940–41.) 1955. Se Theodor Christensen.
- „Der ligger en gård“. 1956. I: Søren Melson. Manus.: Hans Mølbjerg. Foto: Kent Hansen. Tegnefilm: Arne Olsen og Chris. Musik: Sv. E. Tarp. Kommentar: Theodor Christensen. Speaker: Kai Holm. Prod.: Gunnar Wangel/Laterna Film for Danmarks Sparekasseforening. 21 min.
- „Introducing Danmark“. 1956. I: Søren Melson. Manus.: Johannes Smith. Foto: Henning Christiansen. Musik: Sv. E. Tarp. Prod.: Nordisk Film Jun. for NATO. 20 min.